СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

РІК XCIV. Ч. 139. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 23-го ЛИПНЯ 1987 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JULY 23, 1987 No. 139. VOL. XCIV.

УПЦЕРКВА В ЗСА ГОТУЄТЬСЯ ДО 1000-РІЧЧЯ ХРИСТИЯНСТВА

С. Бавнд Брук, Н. Дж. (А.Л.). — У суботу, 20-го червня ц.р., тут відбулося засідання Головного ювілейного комітету Української Православної Церкви в ЗСА для відзначення 1000-ліття Хрищення України. В нарадах взяв участь Блаженніший Владика Мстислав, Митрополит УПЦ в ЗСА. Засіданням проводив д-р Анатолій Лисий, голова Ювілейного Комітету.

Вже кілька років в системі УПЦ в ЗСА відбуваються заходи та події, які є частиною загальних приготувань цієї Церкви до святкування Ювілею прийняття християнства українським народом 1000 літ тому. Було розпочато широку видавничу працю, яка збагатить бібліотеки та дослідні установи новими публіцистичними творами з історії християнства в Україні та історії Української Православної Церкви. Ці видання є переважно в англійській мові. На ювілейний рік є запляноване видання особливо люксусового календаря Церкви

Тут в осідку УПЦ в ЗСА розпочато будову нового будівельного комплексу для приміщення великої бібліотеки, історичного музею Церкви та канцелярій Консисторії. Ці будови мають бути закінчені в 1988 році.

Як відомо, згідно з ухвалою Церковної Ради Митрополії УПЦ, період від 14-го серпня 1987 року до 14-го серпня 1988 року є проголошений Святим Ювілейним Роком Тисячоліття. Він буде започаткований великими урочистими святкуваннями в неділю, 16-го серпня 1987 року, тут в центрі українського православ'я. Ці урочистості включають Соборну Архиєрейську Службу Божу і потім відкриття і посвячення пам'ятника Княгині Ользі, авторства скульптора П. Капшученка, який був недавно споруджений силами жіноцтва УПЦеркви. Ювілейний Комітет надає цій події винятково великого значення і закликає вірних Церкви, особливо сусідніх теренів і парафій, до широкої і активної участи в цій події, на яку будуть запрошені видатні урядові діячі та представники інших Церков. За організаційну працю відповідає місцевий Діловий Комітет. Після відкриття пам'ятника відбудеться в Домі Української Культури святковий бенкет з мистецькою програмою.

Ювілейний Комітет також приступив до виготовлення ювілейного медальйону, присвяченого 1000-літтю Хрищення України. З запропонованих проєктів, першу премію було присуджено двом мистцям: Ремові

(Закінчення на стор. 3)

Делеґація Комітету Тисячоліття відвідала Владику Мстислава

С. Бавнд Брук, Н. Дж. — У понеділок, 15-го червня ц.р., делеґація Ділового Стейтового Комітету для відзначення 1000-ліття Хрищення України в Ню Джерзі відвідала Блаженнішого Митрополита Мстислава, главу Української Автокефальної Православної Церкви.

В делеґації взяли участь: проф. Іван Головінський, голова стейтового комітету, інженер Олексій Данчук, заступник голови, о. Роман Мірчук, почесний член комітету.

Делеґація поінформувала Митрополита про пляни святкувань 1000-ліття Хрищення України у Ню Джерзі та просила про Архиєрейське Благословення і участь Митрополита у святкуваннях. Взаємна виміна думок, як найкраще відзначити спільну всім українцям величаву річницю, відбулася у приязному і щирому настрої. Делеґація від'їхала з авдієнції збудована на дусі і заохочена до дальшої праці.

Діловий Стейтовий Комітет запрошує всі місцеві комітети і все українське громадянство взяти чисельну участь у посвяченні пам'ятника св. Княгині Ольги, яке відбудеться на площі церкви-пам'ятника св. Андрія в Бавнд Бруку, Ню Джерзі, в неділю, 16-го серпня ц.р.

На Союзівці виступить Гриць Зозуля

Союзівка. — Тут в суботу 25-го липня ц.р., о год. 8:30 вечора в рамках мистецько-розвагових програм, виступить Гриць Зозуля — Володимир Довганюк з Торонто.

В. Довганюк — відомий актор сцени довголітній член і режисер театру „Заграва" в Торонто. Він особливо відомий із своїх сатиричних монологів в ролі Гриця Зозулі, у яких гостро, але зі смаком заторкує різні аспекти українського громадського життя.

Після програми відбудеться забава під звуки оркестри „Трембіта" з Торонто.

Гриць Зозуля.

М. Ярд очолила НОВ

Філядельфія, Па. — Тут відбулася від 16-го до 19-го липня ц.р. 21-ша ковенція одної з найбільших американських жіночих організацій, Нашенел Организейшен фор Вимен (НОВ), на якій обрано на провідника цієї організації Моллі Ярд, відому феміністку.

М. Ярд.

Тоді коли загальне зацікавлення жіночим рухом занепадає, а жіночі проблеми набирають великого значення, вибір якраз Моллі Ярд на голову цієї 150,000-членної організації ясно вказує на те, куди й до чого змагає американське жіноцтво.

М. Ярд — уродженка Китаю, третя дочка методистських американських місіонерів, виростала в країні де обезцінюється жіноцтво, тому й змагання жіноцтва за рівноправність у всіх ділянках життя стало її особистою місією. У своїй промові-подяці за вибір М. Ярд заявила, що продовжуватиме змагання і намагання своєї попередниці Елеонори Сміл у вирішенні корисних для жіноцтва питань. Вона теж заявила, що організація буде в майбутньому голосно провадити свою діяльність. Подаючи точки майбутнього діяння, М. Ярд вимінила на першому місці недопущення Роберта Борка до Верховного Суду. Дальше говориться про всецілу підтримку леґалізації абортів, висунути члена Палати Репрезентантів з Кольорадо Патришу Шродер на номінацію від Демократичної партії на президента ЗСА та сильно й голосно протестувати проти настанови Ватикану в справах абортів і контролі народжень.

Моллі Ярд про своє особисте життя говорить дуже мало, заявляють її приятелі але відомо, що вже в 1930-их роках як студентка Сварстмор коледжу вона пов'язала себе з жіночим рухом. „Кандидатуру М. Ярд я підтримала тому, що вона буде йти слідами своєї попередниці, а рівночасно я знаю що в неї є власна вироблена думка та рішучість", сказала член Крайової екзекутиви Алма Стіл Фокс.

ДЖ. ПОЙНДЕКСТЕР НЕ ДУМАЄ ВИБАЧАТИСЯ ПЕРЕД КОНҐРЕСОМ

Вашінгтон. — У вівторок, 21-го липня, у слідчій комісії Конґресу ЗСА п'ятий день продовжував зізнавати колишній асистент президента Роналда Регена в справах крайової безпеки віцеадмірал Джан Пойндекстер. Він знову заявив, що не жалує щодо своїх дій, зв'язаних з іранською операцією і передачею частини грошей нікараґуанським партизанам-антисандіністам.

Як уже інформовано, Дж. Пойндекстер заявив минулого тижня, що він особисто схвалив запропонований підполковником Олівером Нортом плян використання іранських грошей для допомоги партизанам і не повідомив про це президента Р. Регена.

Віцеадмірал сказав у понеділок, що рішення санкціонувати плян зайняло всього кілька хвилин, і що він і далі не бачить в цьому нічого особливого. У вівторок він заявив, що не бачить потреби просити вибачення за те, що Конґрес був введений у блуд з приводу цієї операції. Як зауважив Пойндекстер, прийняття відповідного рішення не потребувало довгих роздумів, бо він був впевнений, що Р. Реген схвалить цей плян. Білий Дім заявив минулого тижня, що Президент не дав би санкції на передачу іранських грошей повстанцям, але Пойндекстер зауважив, що він не чекав іншої реакції.

Дж. Пойндекстер сказав, що секретар департаменту оборони ЗСА Каспар Вайнберґер і державний секретар Джордж Шулц виступали проти достави зброї Іранові, але зауважив, що вони не висунули ніякого іншого пляну врятування американців, схоплених в Ливані.

У вівторок слідча комісія оповістила покази підполковника Роберта Ерла, який був асистентом О. Норта в Раді Крайової Безпеки. Як стало відомо з цих показів, даних працівникам слідчої комісії в письмовому виді, 22-го листопада минулого року О. Норт продовжував знищувати секретні документи в той час, як працівники Департаменту справедливости, що прибули до нього в кабінет, пішли обідати.

В той день до нього прийшли асистент секретаря Департаменту справедливости Вілліям Бредфорд Рейнолдс і правник Джан Ричардсон, які були призначені розслідувати іранську справу. Незабаром після того, як вони пішли обідати, Норт вийшов з приміщення з грубою пачкою документів і відправився через вулицю в Білий Дім в пошуках машини для знищування паперу, бо його власна зламалася день перед тим від перевантаження. Він знайшов таку машину в західньому крилі Білого Дому і знищив принесені документи.

За словами підполковника Р. Ерла, він не знав про які документи йшла мова. Повідомлення підполковника підкріплює висновки членів Конґресу, які твердять, що секретар Департаменту справедливости ЗСА Едвин Міз або виявив повну некомпетентність під час розслідування іранської операції, або свідомо намагався затаїти цю справу.

Помeрла М. Барагура

Ню Йорк. — Тут у вівторок, 21-го липня 1987 року, померла маґістер філософії, відома громадянка і журналістка Марія з Кушнірів, Барагура.

Св. п. М. Барагура

Св. п. М. Барагура довгі роки присвятила активній праці в Союзі Українок Америки, займаючи в ньому різні пости. В Головній Управі була пресовою референткою, довгі роки активним членом редколеґії „Нашого Життя", органу СУА, і понад 20 років членом 64-го Відділу СУА в Ню Йорку займаючи різні становища в його Управі, останньо була головою Контрольної комісії.

Залишила в смутку мужа проф. Володимира Барагуру, журналіста і письменника, редактора журналу „Веселка", дві дочки Звениславу і Христину з мужами, четверо внуків та численну дальшу родину.

Панахиди відбудуться в четвер, 23-го липня, і в п'ятницю, 24-го липня ц.р. о год. 7:30 вечора в похоронному заведенні Валш і Ля Белла ч. 87-13 при 87-ій вулиці у Вудгейвені, Н. Й.

Поминальна Служба Божа в суботу, 25-го липня, о год. 10-ій ранку в українській католицькій церкві Пресвятої Діви Марії, при 87-ій вулиці в Озон Парку, Н. Й., а відтак тіло буде похоронене на українському православному цвинтарі св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Вийшла збірка документів про погляди Заходу на Україну

Торонто. — Понад 100 осіб прибуло на авторський вечір співпрацівників Торонтонської Катедри Українознавчих Студій, д-ра Любомира Луцюка та Богдана Кордана, який відбувся тут в Торонтонському університеті з нагоди появи їхньої нової книжки „Англо-американські погляди на українське питання 1938-1951: Збірник документів".

Книжка, яку видано при допомозі Української Канадської Комісії Захисту Громадянських Прав, складається з 54 досі не опублікованих документів, що знаходяться в державних архівах Великої Британії, ЗСА та Канади, які стосуються до українського питання.

У своєму вступному слові до книжки автори висловили думку, що згадані документи не тільки заторкують низку важливих питань, але є доказом того, що існування незалежної України було не тільки небажане, але й не було в інтересі політики тодішніх англоамериканських урядів.

Д-р Луцюк, промовляючи на вечорі, додав, що факти висвітлені в цих документах заставляють українську громаду на Заході зробити переоцінку своїх досі закріплених поглядів відносно становища західніх урядів до змагань українського народу за свою державну незалежність в минулому і тепер.

Д-р Орест Рудзік, представник Комісії Захисту Громадянських Прав, висловлюючи подяку й признання для обох авторів, пригадав що перший збірник документів, які ці самі автори опрацювали й видали під наголовком „Делікатне й важке питання: Документи з історії українців Канади, 1899-1962", став конечною лектурою для кожного, хто хоче мати вірний образ канадських урядових поглядів на українців Канади. Він сподівається, що й ця нова книжка буде в рівній мірі цікава й інформативна.

Керівник Катедри Українознавчих Студій, д-р Павло Магочий, організатор авторського вечора, підкреслив важливість видань збірників документів для українознавчих студій і висловив признання молодим науковцям за їхню невтомну працю. Він теж пригадав, що д-р Л. Луцюк і Б. Кордон закінчили вже підготову до видання історичного атлясу під наголовком „Творення краєвиду: географія населення українців Канади", яка появиться під патронатом катедри та при співпраці Видавництва Торонтонського університету в 1988 році.

„Англо-американські погляди на українське питання 1938-1951" можна набути в ціні 20 дол. „Anglo-American Perspective on the Ukrainian Question" from the Limestone Press, P.O. Box 1604, Ringston, Ont. K7L 5C8, Canada.

Фестиваль в Гантері притягає увагу преси

Тижневик „Віндгем Джорнал" з 16-го липня ц.р. помістив репортаж прикрашений численними світлинами про Український Фестиваль який проходив у Гантері впродовж двох днів 11-го і 12-го липня ц.р. з приводу 25-річчя української католицької церкви св. Івана Хрестителя.

Дівчата обслуговують один із численних станків.

Репортер „Віндгем Джорнал" розповідає про численні станки з народними українськими виробами, керамікою, вишивкою, писанками різьбами, як також з українськими стравами. В гражді містилися численні мистецькі твори. Для американського журналіста найцікавішими були українські народні танці, у виконанні танцювальної групи з Ню Йорку. В суботу, увечорі, 11-го липня відбулася забава при звуках оркестри Богдана Лотоцького „Чарівні очі".

Американська газета пригадує історію церкви та її посвячення в 1966 році, що його завершив св. п. Патріярх Йосиф Сліпий. Газета підкреслює, що церква в гуцульському стилі є і унікальною в цій околиці, а це тепер з додатком гражди в цьому самому стилі і парафіяльного дому.

В тому самому числі „Віндгем Джорнал" появилася довша рецензія на концерт Христини Липецької, відомої української співачки у неділю, 12-го липня, яким розпочався музичний літній сезон у гражді, що його вже від кількох років організує проф. Ігор Соневицький під спонзорством Музичного і Мистецького Центру повіту Ґрін.

Рецензія написана у ентузіястичному тоні та повна похвал для співачки заповідає дальших п'ять музичних вечорів в гражді як „кляничні музичні клейноди".

У СВІТІ

ФІЛЬМ „ІНТЕРВЮ" італійського режисера Федеріко Феллін, який розповідає про один день з життя кіностудії, дістав головну нагороду Московського міжнародного кінофестивалю. Нагороду за найкраще виконання чоловічої ролі дістав англієць Ентоні Гопкінс, жіночої ролі — мадярка Доротея Удварош. Американський фільм „Подорож Нетті Ґан" був найліпшим фільмом для дітей. Найкращим короткометражним фільмом визнана робота совєтських кінематографістів про чорнобильську катастрофу, які побували там незабаром після вибуху на одному з енерґоблоків. Режисер цього фільму Володимир Шевченко загинув від надмірної радіяції.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Єгипту Есмат Абдель Меґуїд прибув у Тель Авів з офіційною візитою. Вперше за п'ять років політичний діяч такої ранґи відвідав Ізраїль. Е. Меґуїд обговорить з ізраїльськими лідерами перспективи скликання міжнародної конференції в справах Близького Сходу. „Я прибув з місією миру, — заявив Меґуїд міністрові закордонних справ Ізраїля Шімонові Перезові, який зустрічав його. Ми повинні використати унікальну можливість прискорити процес мирного врегулювання. Від часу укладення мирного договору між нашими країнами ні один єгиптянин чи ізраїльтянин не був вбитий на Синаї і в Неґеві". Єгипетський міністер зустрінеться також з прем'єр-міністром Ізраїля Їцаком Шаміром, президентом Хаїмом Герцоґом, депутатом кнессету Аббою Ебаном і представниками палестинського населення Західнього берега і сектору Ґази

СОВЄТСЬКЕ ПРЕСОВЕ агентство ТАСС повідомило про усунення з посад міністра тяжкого і транспортного машинобудування Сергея Афанасьєва і міністра сільськогосподарського машинобудування Леоніда Хітріна. ТАСС не вказує причин, однак лондонська газета „Файненшел Таймс" вважає, що міністри звільнені за погану організацію праці і низьку якість продукції.

ЛІВІ ПАРТІЇ ПОРТУГАЛІЇ потерпіли поразку у парляментських виборах і вперше з 1974 року, коли був скинений авторитарний режим Салязара, партія соціял-демократів дістала абсолютну більшість у парляменті. „Ми здобули переконливу перемогу", сказав голова партії Анібаль Кавако Сільва. Перемога соціял-демократів означає, що Портуґалія збереже тісні відносини зі З'єднаними Стейтами Америки. Перед виборами А. Сільва говорив, що на випадок перемоги його партії Портуґалія розмістить в країні американські літаки Ф—16, якщо Еспанія вимагатиме, щоб американці забрали їх з країни. Сільва обіцяє також змінити конституцію, яка була прийнята після безкровної революції 1974 року і багато статтей якої зформульовані під впливом комуністів.

МІНІСТЕРСТВА ОБОРОНИ Франції і Західньої Німеччини у спільному комунікаті повідомили, що створювана французько-західньонімецька армійська бриґада буде функціонувати поза рамками НАТО і виконувати накази командування французької армії. Командиром бриґади буде французький генерал або вищий старшина. Міністер оборони Західньої Німеччини Манфред Вернер заявив, що не заперечує такої ідеї, однак через кілька років француза на пості командира може заступити німецький генерал. Виведення цілої бриґади з-під командування НАТО викличе опозицію в інших членів цього оборонного союзу.

ВИСТУПАЮЧИ У НЕДІЛЮ, 19-го липня, на багатолюдних зборах, присвячених восьмій річниці сандіністської революції, президент Нікараґуа Даніель Ортеґа заявив, що переслухання в „ірангейтській" комісії Конґресу ще раз показали занепад „так званої американської демократії". „Якщо президент Реґен дійсно нічого не знав про таємну допомогу контрреволюціонерам в Нікараґуа, — сказав Ортеґа, — це говорить про те, що керівник великої держави не має поняття про те, що твориться в його власному домі". Ортеґа заявив, що економічні труднощі, що їх переживає країна, викликані в першу чергу „терористичною політикою З'єднаних Стейтів, які здійснюють агресію руками найманців"

Кувайт надасть ЗСА свої військові бази

Кувайт. — Прем'єр-міністер Кувайту Саад аль Абдулла оголосив, що його країна дозволить З'єднаним Стейтам користуватися військовими спорудами — летовищами і портами, але виключив можливість того, що американцям нададуть контролю над військовими базами.

„Якщо американцям будуть потрібні військово-повітряні і військово-морські бази і вони звернуться до нас з цим, то ця справа буде обговорена і, я думаю, позитивно вирішена", — сказав Саад на пресовій конференції, що тривала понад три години. Пресове агентство ЮПІ зауважує, що пресова конференція кувайтського прем'єра - надзвичайно рідкісна подія, і тому вона привернула увагу майже всіх чужиницьких репортерів, акредитованих у Кувайті.

В минулому Кувайт не раз підкреслював, що американцям не лише не дозволять використовувати військові бази, але навіть повітряний простір країни буде закритий для військових літаків ЗСА. Зміна такої політики зв'язана з тим, що в найближчі дні 11 кувайтських супертанкерів піднімуть американські прапори і попливуть через Перську затоку під охороною американських кораблів.

Відповідаючи на запитання, чи підтримає він ЗСА, якщо американці нанесуть удар по ракетних базах Ірану, Саад відкинув можливість того, що буде потрібне військове вмішування ЗСА. Він, однак, зауважив: „Я не сумніваюся, що американці захистять свій прапор".

На день раніше Кувайт оголосив, що при допомозі американських і савдійських спеціялістів були забрані всі міни з Перської затоки на шляху в головний нафтовий порт країни Ель Ахмаді.

Міністерство оборони Кувайту видало комунікат, в якому сказано, що „з допомогою Аллаха, наших братів з Савдійської Арабії і групи експертів зі З'єднаних Стейтів шляхи, що ведуть до Ель Ахмаді були очищені від мін".

В АМЕРИЦІ

ЗГІДНО З ПОВІДОМЛЕННЯМ місцевої „Провіденс Джорнал" з університету Бравн виключено Еймі Картер, дочку колишнього президента Джиммі Картера за те, що вона не здала іспитів.

У ВІКСБУРҐУ, МІССІСІПІ, в змаганні за звання стейтової красуні, вперше в історії того стейту вибрано та короновано на Міс Міссісіпі 22-літню неґритянку, студентку Міссісіпського університету для жінок, Тоні Сіврайт. Тепер ця 22-літня неґритянка буде репрезентувати свій стейт та змагатися за звання „Міс Америки" у вересні ц.р. у Атлантік Сиmі.

В ТУЛСІ, ОКЛАГОМА, на з'їзді індіянського племени Черокі вибрано Вілму Менкіллер ватажком цього другого з черги найбільшого індіянського племени. Першим є плем'я Наваго. Це вперше з історії цього племени ватажком обрано жінку.

ПЕНТАҐОН, РЕАҐУЮЧИ на критичний звіт, що появився в „Ню Йорк Таймсі" 12-го липня ц.р., в якому говориться про те, що ЗСА не мають засобів оборони проти нових совєтських танків, заявив через свого речника, що вже при кінці літа американські збройні сили в Европі одержать протитанкові ракети, що є спроможні знищити совєтські танки.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Жалюгідне видовище

Створення 25-членної конґресової комісії з окремим „спеціяльним прокуратором" та „правними дорадниками" для розгляду засекреченого продажу транспорту зброї Іранові, робило спершу враження логічної поведінки Конґресу, який хоче дізнатися про аферу військово-політичного характеру, яку перед ним, Конґресом, затаєно. Загал суспільства поставився до тієї Комісії, якщо не позитивно і прихильно, то невтрально. Зацікавлені машиною державної верхівки були занепокоєні грубою помилкою президента Реґена, що той, захоплений авторитетом, що ним втішався в світі економіки колишній президент найбільшої біржової фірми Меррил Линч Доналд Ріґен — переніс його з посту секретаря фінансів на пост шефа штабу Білого Дому, з такими широкими прероґативами, що той, призвичаєний до авторитарних форм поведінки у своїй корпорації, почав поводитися, як другий президент Америки. Настала була тиха, але досить поважна криза, бо проти Доналда Ріґена повела кампанію Ненсі Реґен, дружина, яка поставила собі за благородну ціль берегти чоловіка, Президента американської великодержави, проти всього, що шкодило його здоров'ю і його авторитетові. Настала була друга криза, коли Іранська афера виявила, що Крайова Рада Безпеки почала теж привласнювати собі компетенції уряду в уряді. Але покликана самим Президентом тричленна Комісія ствердила, що у Білому Домі настав „хаос" і всі ті неприємні явища минулися. Прийшов інший шеф штабу Білого Дому, інший дорадник Президента для справ Крайової безпеки і найважливіші моменти того продажу зброї Іранові вийшли на яву. Виявилося, що ті, які цю справу заініціювали мали три добрі наміри: 1) шукати кращих зв'язків з поміркованими колами Ірану, 2) визволити схоплених терористами в Ливані американських громадян і 3) здобути гроші для борців за свободу в Нікараґуа. Перші дві цілі завели, не вдалося, і сам Президент признав, що зроблено помилку. Але котрий із минулих великих президентів не робив помилок?! За помилки Ф.Д. Рузвелта терпить дотепер ввесь вільний світ, за помилки Джана Кеннеді Америка досі має під своїм боком чиряк комуністичної Куби, за помилки Линдона Джансона програно В'єтнамську війну. Проте це все були демократи, отож демократично-ліберальна преса про ті помилки „забула". А Роналд Реґен є консервативним республіканцем, крім того він не послухав жидів і поїхав на цвинтар у Німеччині, де похоронені також німецькі вояки і тому ціла настанова ліберальної преси і демократично-ліберального Конґресу звернена проти Роналда Реґена, проти власного Президента.

Підполковник Олівер Норт, якого вважали за центральну фіґуру іранського „скандалу", і якого характеризували, як авантюриста, завів надії ультралібералів — використати його зізнання проти президента Реґена. Норт сказав одверто своїм слідчим: „цілий світ сміється з цього слідства". Так і є. Але людська злоба і людська заїлість, сполучена з короткозорістю, не мають меж. Голова цієї 25-членної Комісії сенатор Іноні з Гавайських островів безумовно теж американський патріот, колишній старшина, який втратив руку у В'єтнамі. Але засліплений своєю ролею слідчого настільки, що потурав ароґантським запитам „правного дорадника" Лаймена і ні разу його не приборкав. І спричинив — за американським висловом — „беклеш". Величезна більшість суспільства заявилася за Нортом та проти тієї Комісії. У „Ню Йорк Таймсі" появилася світлина, як у головній квартирі корпусу морської піхоти, де Норт є підполковником, вояки ходили з транспарентами „Оллі на президента".

Мільйони долярів коштує уже це жалюгідне, нікому не потрібне слідство в Сенаті, яке осмішує Америку і дискредитує Конґрес. Замість мерщій закінчити те видовище і проголосити, що справу остаточно „зясовано" та поставити на цьому крапку, законодавці типу „правного дорадника" Лаймена призадумуються над можливістю поставлення під суд Олівера Норта за „переступлення законів" і все ще рахують на те, що можна буде закинути президентові Реґенові, що він говорив неправду Конґресові і що він теж порушив закон, давши згоду на передачу протикомуністичним партизанам у Нікараґуа грошей з продажу зброї. Ультраліберали вважають це за злочин, всі розсудливі вважають це за добре діло. Мудра українська приповідка каже: „Кого Пан Біг хоче покарати, тому розум відбирає".

М. Платковський

„ПОПРАВІННЯ" В ЕВРОПІ

Перший приклад дала Франція, де соціялістичний президент держави втратив більшість у парляменті, внаслідок чого прийшов до влади правий уряд. У західній Німеччині теж виграла останні вибори коаліція християнських демократів і лібералів, а соціялісти і надалі залишилися в меншості. В червні ц. р. блискуче перемогла в Англії „антисоціялістка" Марґарет Татчер, а в Італії комуністи понесли дошкульні втрати і не мають жадних шансів ввійти до уряду.

Правда, перемога правих у чотирьох названих державах не означає, що там устійниться якийсь антисовєтський курс політики, бо й праві партії стоять на позиціях потреби домовлення з СССР, особливо у справі нуклеарного роззброєння. Проте надії Кремля, що своєю політикою реформ і миролюбними запевненнями супроти Заходу буде створена догідна атмосфера для приходу до влади в Західній Европі лівих партій, звелися нанівець. А прихід до влади лівих, особливо в Англії, міг би означати одностороннє роззброєння в даних державах і розрив із Америкою. Тепер же ясним є, що Европа і далі буде вірним союзником Америки.

Такий нинішній стан речей не означає, одначе, що СССР не буде надалі втручатися у внутрішню політику західньоевропейських держав і прямувати і далі до того, щоб у цих державах раніше чи пізніше прийшли до влади ліві партії. Сьогодні це не здійснилося у великій мірі тому, що населення західньоевропейських держав зрозуміло тактику совєтів і не забажало піти на шлях сателітної залежности від СССР. Що буде далі — це залежить у великій мірі від того, якою буде політика і тактика провідної держави Заходу, себто ЗСА.

Сьогодні політика ЗСА до деякої міри спаралізована безконечними дебатами про т. зв іраньско-нікараґуанську аферу. Ці дебати явно зміряють до того, щоб скомпромітувати президента Реґена і якщо не усунути його вже тепер, перед новими виборами, то уможливити вибір у 1988 році ліберального кандидата на президента ЗСА.

Персональне неґативне наставлення президента Роналда Реґена до комунізму відоме. Але це не означало, що він не бажав розмовляти і домовитися з СССР. Тільки він не хотів іти на такі домовлення, з яких скористав би лише Кремль. Він хотів говорити „з позиції сили" і хотів справжнього рівноправного домовлення, а не таких договорів, під покришкою яких СССР далі зброївся б і таки „перегнав би" Захід щодо могутности своїх збройних сил.

Суперечки поміж консерватистами і лібералами щодо внутрішньої політики — це чисто внутрішня американська справа. Але американська політика назовні, а особливо супроти СССР, — це справа, яка торкається всього західнього світу. Бо якщо знову в Америці прийде період нерішучости і поступок, без взаємних поступок, на користь Москви, то це може катастрофально відбитися на становищі всього некомуністичного світу.

Президент Реґен за півтора року, які ще залишилися до кінця його каденції, міг би ще багато зробити, розмовляючи з Москвою „з позиції сили". Але, повторюємо, постава Конґресу і ведені ним дебати та інвестиґації таки паралізують зовнішню американську політику. Конґрес у цій ділянці не може діяти, але він утруднює й дію президента Реґена і його Адміністрації. Часом парляменти, втручаючись понад міру в діяльність Адміністрації, приносять шкоду своїй власній державі.

Автор цієї статті аж в ніякій мірі не є прихильником авторитарних режимів і методів правління. Але мимоволі хочеться пригадати слова Наполеона з 1814 року. Програвши свою останню битву під Ватерльо (при чому були вигляди на те, що він її виграє), Наполеон почав думати про те, як протиставитися наступаючим на Париж противником. Наполеон гадав, що він, зібравши рештки війська, ще міг би побити противників під Парижом. В той час, як засідав тодішній французький парлямент, Наполеон із своїми дорадниками обговорював можливості дальших воєнних кроків. Він привітав своїх дорадників такими словами: „Будемо тут працювати в той час, як вони там базікають". Нічого з нових плянів Наполеона не вийшло.

Французький парлямент висловився рішуче проти дальшого продовжування війни. Він арештував Наполеона і видав його противникам не тільки Наполеона, але й Франції. Наполеона відправлено на острів св. Олени, де він і помер...

ЗДОРОВ'Я — ВСЬОМУ ГОЛОВА!
Д-р мед. Роман Осінчук

Дещо про відживлювання й харчові продукти

Не має людина жадного іншого бажання, такого постійного й такого послідовного, як бажання їдження. Бож, щоб жити, треба їсти. І це бажання їдження у віці немовляти радше відрухове, пізніше, у дорослому віці розвивається рефлекс чи скажімо навик щодо часу, а навіть щодо кількости поживи в даному часі. Проте, крім навикової пори снідання, обіду й вечері, діють не раз й наші змисли. Зір чи запах деяких продуктів заохочують нас дещо доброго попробувати чи з'їсти, що часто провадить наш організм до надмірного, може й непотрібного переїдання. А що в ЗСА є так багато різних, добрих і приманливих продуктів, особливо в літній порі, то ми часто поміж нашим регулярним їдженням, непотрібно, а деколи й нездорово виповняємо наш шлунок додатковою їжою. А це вже провадить нерідко до опасистости. Таких опасистих людей у ЗСА спостерігаємо дуже багато. Бож тут в Америці, як у нашому краю казали, хіба лиш пташиного молока бракує. Живемо в такій країні, що говорити про якісь недостатки поживи було б просто гріхом. Проте й тут є випадки медичного недоживлювання чи нераціонального й одностороннього відживлювання, або випадки переїдання чи навіть хоробливої опасистости, що нерідко вимагає лікарського втручання. І саме в цій ділянці, надиво, ми в Америці спостерігаємо багато ненаукового й немедичного, а радше бизнесового підходу. Постало багато, а то й забагато дорадників, які дораджують та видають друком різні дієтетичні порадники як лікувати опасистість чи як контролювати вагу тіла, чи як плекати лінію тіла, чого особливо бажають собі молоді жінки, щоб таким чином на довгі роки заховати принадну лінію та вигляд свого тіла. Погляньте лише на сторінки різних журналів чи на полиці книгарень скільки різних видань саме у тій ділянці дієтетики чи радше відхудження тіла! Поміж авторами є різні й непокликані люди чи т. зв. дієтетики, дієтетичні мед-сестри, а навіть лікарі з яких деякі занехали практику, бож на таких т. зв. дієтетичних виданнях, що розходяться в Америці мільйоновими тиражами можна більше заробити, як на лікарській практиці. А книжки змістом до себе подібні, хоч є дещо різні кальорійні таблиці та різні поради щодо якости харчів і т.п. А до того ще й різні приписи. Заживання таких чи інших вітамінів чи ліків. І часто можна бачити по домах по кілька таких порадників. Але й це не вистачає, бо часто жінки при зустрічах випитують ще й одна одну, яку кожна з них дієту вживає для своєї краси чи відхудження. І так не раз даремно видають гроші на порадники, на вітаміни та на якісь особливі, з чудернацькими назвами харчі, а ефекту мало. Бож вигляд людини залежить не лише від способу відживлювання чи якости й кількости харчів, але також від конституції тіла та генетики.

Тому до речі, саме тепер, коли на станках чи в крамницях є багато доспілих овочів та різного роду здорової городини, варто про це дещо написати. Відживлювання, це важна життєва функція кожного організму, а в тому й людини. Спожиті харчі людський організм у своїх хемічних лябораторіях переробляє, асимілює до крови та таким чином годує чи й відновляє свої органи, потрібні для життя і праці. Тому людині треба бути уважним до свого тіла та до відживчих середників. Лише особистий лікар найкраще знає організм свого пацієнта й тому може бути найліпшим дорадником у справі відживлювання як у здоровому стані так і в часі хвороби. Він єдиний може тоді сказати як відживлятися та які вітаміни (як треба) чи які лікарства додатково брати. Сьогодні вже навіть серед лікарів виростає нова спеціялізація лікарів-дієтетиків (нутришиніст). А треба додати, що нові наукові досліди приносять теж нові погляди на вартість і якість відживчих продуктів та їх користь для здоров'я. От хоч би наведім такий приклад. Ще недавно уважалися яйця, масло, повне молоко чи печінка надзвичайно здоровими відживчими продуктами. Печінку лікарі дуже поручали для анемічних хворих. Сьогодні лікарі дуже обмежили згадані продукти, бож це є так звані холестерольові продукти, які можуть відігравати шкідливу ролю в хворобах серця й артеріосклерозі. Й тому старші люди, особливо схильні до артеріосклерози, повинні згадані харчі обмежити. Або звернім увагу на некальорійні напитки чи різні чаї (чи т. зв. гербатії), яких тепер також повно по крамницях споживчих продуктів, а які є захвалювані, щоб таким чином обмежити кофеїну чи теїну (в каві чи чаю). Ці чаї є такі різнорідні та з таких мішанин різних зел чи ягід, що трудно їх усіх згадати. Але треба згадати, що такі як Senna or Aloe (умисно називаю по-англійськи, діяти можуть розвільнюючо на кишки, інші з мішаниною таніни чи пеппермінту можуть по довшому вжитку бути причиною рака пролику, а ще інші причиною алергії і т.д. Очевидно, що не треба цього дуже узагальнювати чи перебільшувати, але деякі особи навіть на такі чаї реаґують хоробливими об'явами. А хто хотів би повірити, що навіть бараболя має в собі деякі токсичні речовини, очевидно в дуже-дуже малих кількостях. Кожний є переконаний про велику вартість для організму меду. Правда, що мед має цукор, дещо вітамін, має дуже визначну кількість вапна й заліза, але (надиво) має теж сліди канцерогенних речовин.

А звідси на закінчення цієї статті одна загальна рада. У їжі треба бути поміркованим, не відживлятися односторонньо навіть коли людина є зовсім здорова. А про здорові харчі напишемо в наступній статті.

В. Сірський

РІЧНИЦЯ СМЕРТИ СЕНАТОРА П. ЮЗИКА

За короткий проміжок часу, бо тільки за один рік, канадські українці дуже болюче відчули втрату сенатора Павла Юзика, в бюро якого напливали щоденно всі жалі та проблеми нашої громади. В останніх сімох роках життя сенатора, в часі коли КУК спав „сном блаженних", його бюро стало для нас інформаційним центром і єдиним репрезентантом перед канадським урядом. І в недавньому часі, славнозвісному з візенталівських напастей, бюро сенатора працювало день і ніч, висилаючи по цілій Канаді потрібні інформації та поради. І тому смерть сенатора діткнула нас усіх у Канаді до живого.

У політичне життя Канади сенатор П. Юзик увійшов після наполегливої підготови: університетська освіта та довголітня праця в суспільному та релігійному житті української громади озброїла його великим знанням і досвідом. Тож і не диво, що св. п. сенатор П. Юзик почувався „вдома" і на університетській катедрі історії, і на нарадах НАТО, на виступах у канадському Сенаті та на світових форумах, де йшли бої за людські та національні права.

Усе це наша громада в Канаді добре пам'ятає саме тому в суботу 1-го липня ц. р., в новозбудованому храмі в Отаві, відслужено Служ бу Божу й Панахиду за душу покійного. Опісля відбувся поминальний обід із промовами о. пароха В. Шевчука, представника Наукового Т-ва ім. Тараса Шевченка З. Янківського, голови місцевого КУК—у Лесі Гірняк і представника православної громади О. Волоха. Господарем поминального обіду був полк. Б. Яримович. До зібраної громади промовляв також єдиний син покійного сенатора та дочка Вікторія. Усі промовці згадували теплими словами великі заслуги сенатора П. Юзика не тільки для української громади в Канаді, але й для усіх національних груп. З. Янківський, представник НТШ, підкреслив дуже виразно цей факт. Він говорив: „Говорячи про сенатора як політика й дипломата, треба пам'ятати, що він був речником і оборонцем прав українців у Канаді та української справи взагалі, що він змагався за рівні людські права для всіх національних груп Канади. У зв'язку з цією діяльністю його названо Батьком Багатокультурности. Також у своїх виступах сенатор обороняв завзято права всіх поневолених народів. Сенаторова промова, котру він виголосив у 1969 році, в канадському Сенаті, з нагоди відзначення роковин української незалежности, показує чітко, що справа самостійної України була ляйтмотивом його політивної діяльности".

Отець Шевчук назвав сенатора найбільшим канадським українцем. Він говорив: „Можна сміливо сказати, що покійний, це один із найвизначніших канадських діячів за час майже столітнього поселення українців у Канаді. Це була велика Людина, людина глибоких переконань і сильного характеру. Це неструджений працівник, якого присутність ми відчували, коли був він із нами, та який залишив незатерті сліди своєї діяльности".

Леся Гірняк, голова КУК-у, згадувала про незвичайну працю сенатора на пості професора історії, автора багатьох наукових публікацій члена канадської делеґації до Об'єднаних Націй у Ню Йорку, члена делеґації до НАТО, члена Канадської Парляментарної Гельсікнської Групи, представника Комісії Людських Прав при Світовому Конґресі Вільних Українців і т. п.

Сенатор був також довгі роки канадським директором Українського Народного Союзу й немало вклав праці при публікації Енциклопедії України.

Тож, у першу річницю смерти св. п. Павла Юзика склонім низько свої голови на знак пошани до великого сина канадських степів-у серці та душі якого завжди відчувались хвилі українського Дніпра.

Богдан Остап'юк

ЛЕСЬ КУРБАС

(До 100-річчя народження)

I.

Останнє число „Смолоскипу" (весна 1987) присвячене Лесеві Курбасові. На першій сторінці поміщено статтю Йосипа Гірняка під заг. „У 100-річчя з дня народження Леся Курбаса" — слово до сучасників і тих, що прийдуть по нас. Свою статтю починає Гірняк: „Я ніколи не надіявся дожити того часу, коли на Україні відзначатимуть 100-річчя з дня народження геніяльного українського мистця Леся Курбаса. Ніхто з його сучасників, співробітників та учнів не зумів піднятися до рівня майстерности свого Метра, бо Господь не обдарував їх тим творчим надхненням і тим талантом, яким володів Лесь Курбас. Перед нами, що дожили до сьогоднішнього дня і витримали іспити страшного лихоліття — велике завдання повернути українському театрові Леся Курбаса. І саме 100-річчя з дня народження геніяльного мистця примушує всіх українських культурних діячів сказати своє слово правдиво і відважно, довести правду про його творчість і його мученицький шлях у радянському ув'язненні до нашого народу і до всіх народів світу".

Йосип Гірняк, якому сповнилося 93 роки, — уродженець Золотого Поділля, відомий актор, режисер, організатор українських театральних ансамблів у ЗСА, один з найближчих живучих по цьому боці океану співробітників Леся Курбаса у його славнозвісному театрі „Березіль" — вже давно сповнив своє почесне завдання накреслити творчий шлях свого великого вчителя і приятеля Леся Курбаса. За час проживання у ЗСА Гірняк написав багато фахових статтей про Леся Курбаса до нашої преси. В 1983 році видав книжку спогадів, яку присвятив повністю Лесеві Курбасові. Він написав також цінну статтю до третього тому реґіонального збірника „Шляхами Золотого Поділля" п. з.: „Великий режисер і реформатор українського театру — Лесь Курбас"(ст. 232-243). Свою статтю закінчив Гірняк такими словами: „Земля Золотого Поділля і славна тернопільська гімназія, яка у своїх стінах виховала чимало визначних і незабутніх громадян, з повним правом може гордитися одним з них, а саме великим режисером і реформатором українського театру — Лесем Курбасом".

Не зважаючи на мої проблеми зору, хочу коротко згадати про геніяльного мистця, режисера, керівника українських театрів Леся Курбаса, а саме його зв'язки з Тернополем: його навчання в тернопільській гімназії та як організатора українського театру в Тернополі під назвою: "Тернопільські Театральні Вечори". В книжці "Лесь Курбас — спогади сучасників за редакцією народнього артиста В.С. Василька, виданої в Києві 'Мистецтво'' 1969. В книжці є два спогади: 1. Тома Водяний: спомини про Леся Курбаса (1901-1913 роки), 2. Теофіль Демчук: "Тернопільські Театральні Вечори".

Довголітній професор тернопільської гімназії Тома Водяний (навчав греку і латину) так починає свій спогад: „Лесь Курбас — мій шкільний товариш і сердечний приятель з гімназійних і університетських років. З Лесем Курбасом я навчався разом у Тернопільській гімназії з третьої до восьмої кляси в роках 1900-1906. Тільки державні іспити я складав в 1906, а він в 1907 році. З Лесем ми заприязнилися відразу, тільки як він прийшов до гімназії, але найбільш щирими приятелями стали ми у сьомій клясі. В роках 1906-1908 бував часто Водяний в домі Леся в Старім Скалаті на Тернопільщині, а Лесь бував у мене вдома в Малім Ходачкові. Родичі Леся, мати Адельфіна Ванда з дому Янович і батько Степан Курбас мали троє дітей: старшого сина Леся, молодшого Нестора, який помер на тиф в 1910 р. коли був в третій клясі народньої школи та одиноку дочку Надію, яка померла на туберкульозу на початку Першої світової війни. Лесь мешкав зі своїм братом Нестором спершу в бурсі на вул. Качали в Тернополі разом зі селянськими синами, а згодом був на станції в міщанських родинах.

„Лесь ніколи не марнував часу на дитячі гри та забави, але завжди пильно читав книжки. Вже від четвертої гімназійної кляси читав щоденну та періодичну пресу: 'Діло', 'Свободу' (з Америки), 'Громадський голос', 'Червоний Прапор', 'Раду', 'Прикарпатську Русь', 'Літературно-Науковий Вісник', 'Записки Наукового Товариства ім. Т. Шевченка'. Під час вакацій читав Лесь книжки у свого дядька Романа, а в домі жида мав бібліотеку російських клясиків. З великою увагою читав Лесь книжки Івана Франка, Нечуя-Левицького, Чайківського, Грінченка, Мирного, Куліша та інших, а Шевченка, Котляревського, М. Вовчка вже давніше прочитав. Найбільше цінив Франка, щиро захоплювався Лесею Українкою, а вірші Олеся знав напам'ять.

„Із західньо-европейських поетів найбільше цінив Байрона і Гайне. Спеціяльно займався драматичною літературою. Шекспіра знав усього, читав переклади українською, польською та німецькою мовами.

„Читав Мольєра, Ібзена, Шіллєра, Лесінґа, чого не читав в школі, читав вдома. В шостій клясі, щоб читати Шекспіра в ориґіналі, вивчив Лесь англійську мову! Лесь дуже добре грав на фортепіяні. Крім збірників українських пісень та арій Лисенка, Січинського, Вахнянина, Людкевича та ін. мав великий двотомний німецький збірник, 'Sang und Klang' у якому були зібрані арії та партії з опер Бетговена, Шумана, Ліста, Гайдна, Чайковського, Вагнера, Штравса та інших. Почавши з п'ятої кляси, виступав Лесь на шкільних концертах як соліст, декляматор, а в сьомій клясі на концерті Шевченка співав сольо 'Гетьмани'. З цього всього видно, яку велетенську роботу провів Лесь, ще бувши гімназистом.

„Хоч мати Леся добре бачила великий талант її сина та потяг його до театру, але маючи за собою довголітні, жахливі переживання у мандрівному театрі, не хотіла та рішучо противилась тому, щоб її син став актором. Але її бажання не здійснилися. У дальшій частині спогаду описує проф. Водяний роки студій у Віденському університеті.

„В 1910 р. вступив Курбас до Гуцульського театру, але тому, що він недовго існував, перейшов до театру 'Руської Бесіди', керівником якого був Йосип Стадник. У цьому театрі працював Лесь аж до самого початку Першої світової війни в 1914 р. Але світова війна, революція, зміни кордону, розлучили нас назавжди. Від 1913 року ми не лише не бачились, але й не чули один про одного. Тільки глухі вісті доходили до мене, що він у Києві та в Харкові керував театром 'Березіль' і там визначився своїм талантом і новаціями". На цьому закінчив проф. Водяний свій спогад.

„Тернопільські Театральні Вечори"

Теофіль Демчук, який вперше ставив свої кроки на сцені тернопільського театру і якого Лесь Курбас вишколив на доброго адміністратора так починає свій спогад: „У важких умовах Першої світової війни, восени 1915 року народився в Тернополі український стаціонарний театр, основоположником якого був Олесь Курбас. Мені стало відомо, що Олександер Степанович здобув вищу освіту у Віденському університеті, а в грудні 1912 р. вступив до Львівського театру „Руської Бесіди" під дирекцією Йосипа Стадника. Одягнений у модний тоді в артистів піджак, з артистично пов'язаною краваткою, фантазійною зачіскою, в капелюсі з широкими крисами і з мрійливою усмішкою на лиці, Курбас мав вигляд статечний, що цілком відповідав поважному становищі, яке він мав у цьому театрі.

Закінчення буде.

Міжокружна конференція Суспільної опіки СУА

Конференція відбулася в неділю, 29-го березня ц.р., у приміщенні Українського Освітньо-Культурного Центру в Ебінгтоні, Па., з участю округ Ню Джерзі, Ню Йорк, Нова Англія, Вашінгтон, Філядельфія.

Відкрила конференцію голова Філядельфійської Округи СУА Марія Кондрат. Вона подякувала голові Централі СУА І. Рожанковській, яка прибула на конференцію з Ню Йорку, і привітала присутніх, а відтак передала слово референтці Суспільної опіки Централі Лідії Черник.

Л. Черник у вступному слові пояснила, що у 20-их — 30-их роках допомога Суспільної опіки була спрямована на Україну, а в останніх декадах більша увага зосереджена на Південну Америку та Европу. До Бразилії вислано багато пачок, так само і до Европи. На жаль, після атомової катастрофи у Чорнобилі на Україну не можна було висилати допомоги, тож вона була спрямована потребуючим в Европі, що теж потерпіли у якійсь мірі від катастрофи. Л. Черник підкреслила, що Суспільна опіка мусить присвятити більше уваги старшим самітнім нашим людям.

Панель „Внутрішня ділянка Суспільної опіки СУА" провела Ярослава Лабка. У доповіді „Гуманістичність у суспільній праці" Віра Лапцик зауважила, що, на жаль, у нашій пресі мало пишуть про допомогу від держави, яка може бути доступною для старших громадян. Чимало наших людей живе у чужому оточенні, не знаючи мови, не маючи моральної підтримки. Вона докладно пояснила, як можна дістати державну суспільну допомогу. Особливо підкреслила потребу в українських добровольцях, які могли б помагати самітнім, підтримуючи їх морально, добрим словом.

Ірина Кушнір говорила на тему „Добровольці". Вона розповіла про свою працю добровольця у Філядельфійській Окрузі. Зауважила, що буває тяжко їх заанґажувати, а в них є велика потреба. Але потішила, що тепер ця справа пожвавішала, бо Суспільна опіка Округи СУА співпрацює з Т-вом Українсько-американських сеньйорів з осідком в Українському Освітньо-Культурному Центрі і кількість добровольців збільшилася.

Марія Татунчак доповідала про Українсько-американську Суспільну службу. Суспільна опіка при Освітньо-Культурному Центрі, що почала працю у 1983 році, має чималі досягнення в допомозі старшим людям. Вона пояснила, як діставати фонди для поширення допомоги потребуючим та підкреслила важливість ділянки Суспільної опіки.

Рома Скочиляс-Докгорн повідомила, що в еміґраційному законі зайшли зміни: тепер нелегко отримати дозвіл на в'їзд до ЗСА. Найперше може приїхати близька родина: чоловік, жінка, діти. Докладно подала деталі й місця куди звертатись у цій справі.

Панелістка Олена Бобиляк доповідала про працю Суспільної опіки в окрузі Ню Джерзі. Там зроблена досить велика праця: вислано багато пакунків з одежою і харчами. На жаль, у цій ділянці бракує фахових сил, а також добровольців.

Рома Шугай розповіла про працю Суспільної опіки в окрузі Ню Йорк. Там ще у 1957 році був організований Клюб сеньйорів, де нараховується 290 членів. Суспільна опіка влаштовує зустрічі старших людей, опікується хворими. Було б бажано придбати Дім для старших людей, але це ще лише проєкт.

Після цього відбулася дискусія. П. Галка запропонувала поліпшити життя старших наших людей в ЗСА, а також зацікавити молодих професіоналістів, які могли б допомагати. Теж згадала про потребу добровольців.

Л. Дончук коротко сказала про свою працю добровольця і про потребу більшої опіки над старшими, самітніми, хворими. О. Третяк подякувала за чудово підготовану Конференцію. І. Рожанковська висловила приємність бути присутньою на Конференції. Сказала, що за 62 роки існування СУА була пророблена велика праця. Для дальшої діяльности потрібно більше ініціятиви і грошей. П. Н. Пазуняк була задоволена добре зорганізованими понелями. Побажала дальшої успішної співпраці.

Наступна панелістка Надія Світлична зробила доповідь на тему „Допомога землякам в Україні". Вона підкреслила, що справа контактів з земляками в Україні є дуже тяжка. Загально відоме контролювання листів, високе мито на посилки з одягом, а трапляється, що вони звагалі пропадають або повертаються.

Н. Світлична порадила в таких випадках звертатися до Добровільної Американської Організації (сказала її назву і подала адресу), яка полагоджує цю справу поміж поштовими урядами ЗСА і СССР. На запит, як найкраще помагати своїм людям в Україні, Н. Світлична пояснила, що там найбільше потребують ліків і вітамінів, а в цьому треба використовувати туризм. Хто туди іде, необхідно їх брати зі собою. Ще Н. Світлична із жалем зауважила, що тут українська громада тепер збайдужіла до долі наших політв'язнів і до їхніх родин. А вони ж так потребують матеріяльної і моральної підтримки. Продеклямувала вона повністю вірш свого брата Івана Світличного, написаний ним у засланні: „Не доходять ненаписані листи...".

Н. Оранська підтвердила, що дійсно, наша громада тут занехала справу зв'язків із політв'язнями. Ентузіязм „охолонув" і зацікавлення їхньою долею значно зменшилося.

Учасниці Конференції ділилися своїм досвідом у висилці пачок чи у перевезенні ліків до СССР.

Наступною була розповідь Ані Кравчук на тему „Листування". Осередок листування охопив 700 осіб. Найбільше відгукнулися старші самітні люди та студенти з усіх континентів. До осередку також пишуть затурбовані батьки, намагаючись знайти для дітей друга чи подругу у житті українського роду. Осередок листування себе виправдує.

Друга доповідь А. Кравчук — „Стипендійна акція". Стипендійна допомога йде на утримання студентів в інтернатах. Австралія утримує 40 стипендіятів, Канада — 50. В цій акції з СУА співпрацюють дуже багато добродіїв з-поза членства. Тепер є 716 стипендіятів, але сподіваються, що цього року кількість їх значно збільшиться і потрібно буде взяти на допомогу платну особу, щоб відповідно провадити працю. Вислухали записані Л. Черник на тасьму інформації про медичну допомогу, що йде переважно до Бразилії, а також до Европи. Медична допомога почалася в 1980 році. Започаткувала акцію А. Кравчук з фондів Чикаґської Округи. Л. Черник подала багато прикладів тяжкого каліцтва дітей, які при допомозі жертводавців перейшли відповідне лікування і стали жити більш нормальним життям.

Після закінчення дискусій, запитів і відповідей на прохання Н. Оранської, Ольга Третяк прочитала рекомендації.

Конференція на цьому закінчилася і Н. Оранська подякувала напелісткам та всім учасницям, а голова Філядельфійської Округи Марія Кондрат оголосила про закриття Конференції.

Л. Д.

ЩОБ ЗАПОБІГТИ БРАКОВІ великої кількости мешкань для мало і середньо заробляючих родин в місті Ню Йорк, Федеральна крайова гіпотечна асоціяція вклала 28 міл. дол. в цей 70 мільйоновий проєкт віднови 1,000 мешкань. В заміну за це асоціяція отримає кредит на конто федеральних податків за кожний вкладений доляр, а все це зуможливлене новим справленим кодексом податків, що бубв одобрений Конґресом минулого року.

В БОСТОНІ СЕНАТОР Едвард М. Кеннеді проголосив нову, приватно фінансовану програму навчання неграмотних дітей і дорослих. Заявляючи, що в Бостоні студенти коледжів започаткують це діло, він відкликався на такий плян свого покійного брата Роберта Ф. Кеннеді, який передбачував таку навчальну програму і називав її „Корпусом миру модерних днів".

РАДІО ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ повідомило, що південну частину півострова захопив сильний тайфун, який дістав назву „Тельма". За попередніми даними, загинули і пропали безвісти понад 100 осіб. Водою затоплено біля 57,000 акрів оброблюваної землі. 6,000 осіб залишилися без даху над головою. Порушена робота транспорту.

ДО МОСКВИ з незапляновановою візитою прибув афганський диктатор Наджіб. Про зміст його переговорів з генеральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим нічого не повідомляється. Вважають, однак, що мова йшла про тяжке воєнне становище і про заходи боротьби з модерною західньою зброєю, яку дістають борці за свободу.

ВПЕРШЕ ВІД ТОГО ЧАСУ, як сирійська армія взяла на себе обов'язок покінчити з громадянською війною у Ливані, відновилися бої між палестинцями і відділами шіїтської міліції Амаль. Бої відновилися в суботу, 18-го липня, в південному портовому місті Сайда, а в понеділок палестинці і шіїти вели вже перестрілку в західній частині Бейруту, населеній переважно мусулманами. В Сайді бої тривають уже четвертий день підряд і йдуть навколо таборів для палестинських втікачів. Про втрати не повідомляють.

Пластове новацтво пересилає „Свободі" привіт

Редакція „Свободи" отримала гарний привіт від проводу новацького табору на „Вовчій Тропі", що прибрав назву „Перед нами сміється земля". Привіт підписала комендантка пл. сен. Віра Попель і 30 її помічників в імені 127 новаків і новачок.

Матуральна кляса 1937 року гімназії Сестер Василіянок

„Кляса 1937" на Союзівці: стоять (зліва): Дарія Шухевич-Ломницька, Ірина Ґаук-Івашко, Люба Комар-Прокоп, Люба Гірняк-Білик, Марія Сенишин-Горбань, Орися Тисович-Гаврилюк, Ганна Ковалюк-Лятишевська і Стефанія Олійник-Бернадин.

(Світлив М. Горбань)

Нас було п'ятдесят учениць у Львові в обох відділах гімназії — клясичному й гуманістичному, і ми були передостанній річник давньої (ще з минулого століття!) шкільної системи, що не визнавала студента університету без знання стародавніх наук. У додатку ми вивчали три живі мови, світову літературу й історію, фізику й хемію, альґебру і триґонометрію; влаштовували концерти й драматичні вистави, брали участь у спортових змаганнях, майже всі ходили пішки до школи на 8-му годину вранці, що декому забирало майже повну годину часу.

Наука тривала 5-6 годин денно, від понеділка до п'ятниці, і ми були дуже щасливі в суботу, бо йшли домів перед 12-ою годиною опівдні. У неділю вранці йшли до школи на „екзорту" (цього слова сьогодні мало хто знає, бо нема його де вживати) і Службу Божу. Присутність була обов'язкова так, як кожного дня навчання. Поза школою були курси танців і ритміки, музичні студії, спорт, відвідини бібліотеки, навіть був час на романс. Це тоді називалося — „має симпатію" і „йде на рантку". Тут необхідно підкреслити, що п'ятдесят років тому в Україні день мав тільки 24 години, так само як і тепер на північно-американському континенті, але тоді не було телевізії, тож був час і на науку і на дозвілля.

Жіночих державних гімназій не було і батьки мусіли самі оплачувати навчання своїх доньок у приватних школах. Зокрема великий кошт був для тих батьків, які жили поза Львовом. І тому кожна з нас вчилася-працювала. Ті, яким вимоги гімназійної програми були заважкі, переходили в інші школи системи середнього навчання. Програму диктувала шкільна кураторія і її контролювала. Візити шкільних інспекторів були нормальним явищем, а також високий стандарт уважався нормою. Такі критерії польська влада застосовувала до українських шкіл з вимковою акуратністю. Наші вчителі вимагали від нас не тільки знання академічних предметів, — вони виховували нас, формували молоді характери, підготовляли до життя.

П'ятдесят років тому ми перейшли перший етап нашого життєвого шляху, сповнені надією на успіхи, щастя й добру долю, вийшли у світ несвідомі того, що перед нами. І може так було краще... Що сталося після п'ятдесяти років із п'ятдесятьма „кляси 1937"? Про те ми дізналися 23-го травня 1987 року на умовленому місці — Союзівці, оселі Українського Народного Союзу, в ЗСА. Нас приїхало восьмеро тих, що живуть в Канаді й ЗСА, а не могли приїхати десятеро. Одну випускницю вбила перша німецька бомба у Львові в 1939 році на Городецькій вулиці; дві — живуть в Австралії; одна — в Арґентині; одна — в Німеччині; в Україні живуть ще вісім наших однокласниць, від яких дістали ми листи з приводу зустрічі. І здавалося, що їх не писали жінки майже вже під сімдесятку, — знищені і скривджені життям, а особи повні сил. Відки стільки сили? Про деяких знаємо, що померли в тюрмі або в нормальних обставинах, про деяких не маємо вістки.

На Союзівці „кляса 1937" приймала виімкових гостей: наших двох дорогих учителів — проф. Дарію Витанович (ЗСА) і д-ра Василя Лева (ЗСА). Нас привітав листом довголітній катехит гімназії о. митрат Петро Хомин (Канада), змістом листа заторкнувши найтонші й найглибші почування кожної з нас. Отцеві Хоминові минуло 96 років і подорож на Союзівку була йому заважка. „Кляса 1937" вдячна старшим і молодшим товаришкам „василіянкам", УПТ-янкам із школи Українського Педагогічного Товариства і гостям, зокрема нашим чоловікам, що поширили наш круг, бо приблизно 40 осіб сіли до вечері.

Програма зустрічі, завдяки товаришкам-письменницям — Рисі Прокопович-Голод (Канада) і Ліді Строцькій-Тауридзькій (Арґентина), авторці „слова" замість доповіді Зені Матвійчук-Мосійчук (ЗСА), і завдяки тим, хто співав і жартував, певно вдоволила всіх учасниць і учасників. Прочитані вголос листи з України й Німеччини, хоч дуже відмінні від себе характером змісту, надали нашій зустрічі виімкову атмосферу.

Ми не забули поділитися інформацією про нашу зустріч із слухачами Канадського Міжнародного Мовлення в Україні. Хоч фізично ми на другому кінці світу, ми душею одно — були, є і будемо. Хай Господь поможе нашим дітям і внукам зберегти цю одність.

Марія Сенишин-Горбань

УПЦерква...

(Закінчення зі стор. 1)

Багаутдінові і Леонідові Молодожаниновi. До виконання було вибрано проєкт Рема Багаутдіна. Медальйон буде виготовлений у трьох формах: перша — мастільний модель у формі монети, друга — для ношення на ланцюжку і третя — у формі значка. Про ціни і час випуску буде повідомлено пізніше.

Головний Ювілейний Комітет закликає всі парафії УПЦ в ЗСА зактивізувати діяльність місцевих ювілейних комітетів УПЦеркви та посилити свою працю головно всередині православних громад, щоб цілий ювілейний рік заповнити гідними активностями для відзначення цього одноразового в історії України Ювілею 1000-ліття християнської віри.

Важливі сходини філядельфійського Т-ва Сеньйорів

Заповіджена доповідь президента Українського Освітньо-Культурного Центру д-ра О. Черника у Філядельфії, Па., на ширших сходинах сеньйорів 20-го травня, ц. р., зацікавила наших членів, тому й численно вони зійшлися. Сходини відкрив голова Товариства проф. В. Винницький; молитву провів капелян о. митрат Зенон Злочовський. Голова говорив про важні біжучі справи Товариства, про те, що в останньому часі зроблено (Свячене, прогулька до Вашінґтону на виставку Сулеймана) і про дві найближчі прогульки в наступному місяці, до Ню Йорку, до Статуї Свободи, і до Гаррісбургу на Стейтове відзначення 1000-ліття Хрищення України. Доповідь д-ра Черника була цікава; ось її думки.

УОКЦентр — це найбільший маєток нашої громади, набутий за 376,000 долярів, сплачений завдяки жертвенності громади. Вартість центру сьогодні чотирикратно перевищує ціну його набуття. Фізична вартість УОКЦентру не дорівнює великій вартості духовій, якої не можна оцінити ані грішми ані жадним мірилом. Наш Центр відомий і популярний поза межами Філядельфії. Представників Центру запрошують до інших міст, щоб на конференціях говорити на тему, як зберегти українське життя. А воно в небезпеці. Молоді батьки говорять до дітей по-англійськи, лиш один відсоток дітей ходить до шкіл українознавства і належить до українських молодечих організацій. Проте дуже добре зорганізували своє життя українські сеньйори. Крім більших грошових пожертв, вони дають багато дармової праці для Центру. Тим вони зберігають українську культуру.

Українці перейшли різні еміграції, які залишили на них близни. Вони працювали, але багато праці було зробленої „на коліні". До більших акцій ми не були приготовані. Більшість організацій і сьогодні думає, що вистачить сходитися й збирати гроші. Коли б, наприклад, ми всі згідно й однаково голосували в загальноамериканських виборах, ми могли б багато осягнути. Коли ми дамо голоси, то політики прийдуть до нас і дадуть нам те, що схочемо. Сеньйори повинні влучити до своєї програми саме такі важливі речі.

Далі д-р Черник говорив про розбудову Центру, показуючи на таблиці повну схему тієї добудови, що дасть Центрові 11,000 квадратових стіп. Буде це один будинок, що складатиметься з чотирьох частин. В першій — буде гостинниця і каварня, в четвертій — конферецiйна заля, друга і третя зможуть сполучатися в одну велику кімнату. Постане кімната, яка буде доповненням залі. В ній відбуватимуться обеди для сеньйорів. В дальнішій частині буде заля для дітей для танців і кухня для дітей. Побільшиться світличка.

Завдяки щедрості „Самопомочі" (120,000 дол.) є відновлена велика заля. Для залі і добудови буде куплено 500 нових вигідних крісел. Ціла добудова коштуватиме 550,000 долярів.

Центр зацікавлений цілоденною українською школою, подібною до вірменської. В цій вірменській школі всі говорять між собою тільки рідною мовою. Варт у них чогось навчитися. Центр мусить шукати метод для збереження української громади. Центр видає газету, яку висилається всім українцям, яких маємо на списках: це 4,700 адрес. Адресар слід поширити, щоб зробити його універсальним. Треба нав'язати стосунки з усіма молодими студентами, про яких ніхто не знає. Центр потребує багато більше допомоги. Тепер УОКЦентр оплачує трьох постійних працівників; інші — це „дармочні". Треба ще шістьох-сімох людей для адміністрації будинку і для збірок. Чи буде Центр існувати — у великій мірі залежить від сеньйорів. Центрові треба знайти способи для здобуття фондів. Великою поміччю для УОКЦентру в минулому були два чеки по 50,000 долярів, передані сенатором Раксом на суспільну опіку Центру. Дуже важливою була б для Центру постійна допомога федерального і стейтового урядів. Президент УОКЦентру старатиметься її одержати.

З великою увагою прослухали сеньйори вичерпну доповідь д-ра Черника про свій Культурно-Освітній Центр. Якщо були між ними особи не цілком поінформовані про цілі і потреби Центру, то тепер всім стало ясно, що Центр, який згуртовує все наше культурно-освітнє і суспільно-громадське життя, мусить мати нашу поміч. Даваймо її радо і щедро. Не жаліймо часу, ані гроша. Український Освітньо-Культурний Центр мусить жити і розвиватися.

На закінчення було трохи поезії, коли відчитано настроєвий і сповнений туги за Рідним Краєм вірш філядельфійця, поета-сеньйора Юліяна Балана. Ще була перекуска і гра „бінго", в якій завжди хтось один виграє, а інші програють. З того користає хтось третій — каса сеньйорів.

Помалу порожніла Зелена заля, сеньйори розходилися домів, щоб у наступну третю середу місяця знову зійтися на цікавій медичній доповіді д-ра Евгена Новосада.

Ірина Райнер

Кадет Франко Лев Голінатий йде слідами свого діда

Кадет Франко Лев Голінатий одержує Медалю імени ґенерала Маршала. Ґенерал майор Роберт Е. Ваґнер гратулює йому під час військової церемонії.

Напевно колишній сотник УГА, Української Галицької Армії, бл. п. д-р Голінатий радів би військовим відзначенням свого найстаршого внука. Франко Лев вже як стипендист американської армії і комендант корпусу кадетів був кількакратно вибраний взірцевим кадетом і визначним академіком, а в квітні цього року під час чотириденної військової конференції в університеті Вірджінія Мілітері Інститут в Лексінґтон, Вірджінія, Франко одержав Медалю ґенерала Маршала, яка є найвищою нагородою, що її кадет-старшина може осягнути.

Під час військової церемонії ґенерал-майор Роберт Е. Ваґнер особисто вручив Франкові цю медалю за визначні успіхи у військових дисциплінах. Про цю подію появились вістки і знімки в американській пресі з 4-го травня в „The Register, Monmouth Couny", і 20-го травня в „Advisor Jounal".

Франко Лев Голінатий, син ветерана Кореанської війни маґістра Миколи і Маріон Голінатих, народився 21-го квітня 1965 року в Самміт, Н. Дж. В 1983 році закінчив Мідлтавн середню школу з відзначенням і був членом National Honor Society.

31-го травня 1987 року одержав він ранґу ляйтенанта, бо того ж дня закінчив з відзначенням magna cum laude Райдер-коледж в Лоренсвіллі Н. Дж., Факультет комерційно-фінансовий і військовий, одержавши ступінь бакалявра. Під час студій був він на листі Декана і членом товариства Alpha Lambda Delta і Omicron Delta Kappa, крайових товариств визначних студентів. Був рівночасно вибраний до „Хто є хто" між студентами каледжів та університетів.

У Франка Лева Голінатого велике замилування до спорту. Ще малим хлопцем був він членом команди юніорів копаного м'яча Чорноморської Січі й учасником Спортової Школи на Верховині, в Ґлен Спей, де два роки підряд його вибирали найкращим змагуном і взірцевим таборовиком. Був він учасником Спортових Ігрищ Української Молоді, де осягнув медалю з легкоатлетики. Будучи вже в університеті, виконував Франко в літі обов'язки опікуна і асистента-інструктора у Спортовій Школі в Ґлен Спей.

Франко є членом 27-го Відділу УНСоюзу. Він після коротких вакацій перейде до активної військової служби. Бажаємо молодому ляйтенантові якнайкращих успіхів у його військовій кар'єрі.

Н. Н.